

POLITIET

Politidirektoratet
Postboks 8051 Dep
0031 OSLO

Deres referanse

Vår referanse
2014/05732-2 008

Dato
05.01.2015

Høring - endring av naturmangfoldloven og viltloven (administrativt beslag og inndragning, korrigering av inkurier)

Østfold politidistrikt har kommentarer til forslag om endringer av naturmangfoldsloven som gjelder overføring av myndighet fra politiet til forvaltningen mht å foreta beslag og inndragning.

1. Endring av naturmangfoldloven

Innledningsvis vil man påpeke at det er relativt vidtrekkende endringer som ønskes foretatt i en ganske ny lov fra 19. juni 2009 og som det foreløpig ikke har dannet seg mye rettspraksis rundt, og dette kan synes uheldig.

Ut fra høringsbrevet kan det synes som om saker som gjelder Forskrift til gjennomføring av konvensjon 3. mars 1973 om internasjonal handel med truede arter av vill flora og fauna (CITES) er hovedbegrunnelsen for lovendringsforslaget. Selv om Østfold politidistrikt er et grensefylke, har vi svært få anmeldelser fra Tollvesenet som gjelder brudd på disse bestemmelsene per år. Man finner dette overraskende. Når dette er reist som problemstilling i møte med tollvesenet, synes kunnskapen om og interesse for å prioritere oppdagelsen av brudd på CITES-bestemmelsene begrenset. Under intervju av stipendiat ved Politi hogskolen Siv Runhovde som skriver doktorgrad på CITES-bestemmelsene, fikk man opplyst at Tollvesenet etter hennes kunnskap ikke blir målt på disse sakene, og at det kan påvirke prioriteringen.

1.1 Overføring av hjemmelen til å foreta beslag til forvaltningen

Østfold politidistrikt vil uttrykke sin skepsis til å overføre et så viktig strafferettslig tvangsmiddel som beslag til forvaltningen. Retten til å ta beslag er i dag godt regulert i straffeprosessloven kapittel 16. At beslaget beslattes av politiet/påtalemyndigheten sikrer

Østfold politidistrikt

Retts- og påtaleenheten, besøk: Rådmann Siras vei 8
Post: Postboks 73, 1701 SARPSBORG
Tlf: 69 02 70 00 Faks: 69 02 71 50
E-post: post.ostfold@politiet.no

Org. nr.: 983 996 078
Bankgiro: 7694.05.11581

bl.a. at politiet får hånd om viktige bevis i saken og at disse blir sikret på hensiktsmessig måte, bl.a. ved gode bilder og beskrivelser av tingene. Dersom beslaget gjelder levende dyr, varsles Mattilsynet som tar hånd om dyret på hensiktsmessig måte i godt samarbeid med politiet og tollmyndighetene. Dette gjelder også dersom dyret skulle være utrydningstruet og vernet av CITES forskriften. Politiet vil da skrive anmeldelse på vanlig måte og saken vil i Østfold politidistrikt bli etterforsket av brann-/øko-/miljøavsnittet og påtaleavgjøres av en politiadvokat med spesialkunnskap om miljosaker.

Dersom det skal overlates til forvaltningens skjønn å skrive anmeldelser, vil viktig tid gå tapt for politiet får kunnskap om saken og man overfører spørsmålet om saken skal straffeforfølges til forvaltningen. Østfold politidistrikt stiller seg kritisk til denne endringen da den sannsynligvis vil medføre en ytterligere nedgang i antall anmeldelser for brudd på CITES forskriften.

Departementet nevner selv i høringsbrevet på s. 10 at *"politiet som kontrollmyndighet er viktig for å synliggjøre miljøkriminalitet"*. Politiet er retts håndhevere og en sentral del av straffesakskjeden for sikre at miljøkriminalitet blir strafferettslig forfulgt og pådømt. Østfold politidistrikt synes ikke at dette er tilstrekkelig vektlagt i det vedlagte lovendringsforlaget.

1.2 Overføring av hjemmelen til å foreta inndragning til forvaltningen

Det kan synes som om departementet legger til grunn at politiet ikke har ressurser til å etterforske brudd på CITES-bestemmelsene, jf. uttalelsen i høringsbrevet på s. 9 *"Selv om en sak av ressursmessige årsaker ikke kan prioriteres etterforsket, kan vektige hensyn likevel tilsi at inndragning bør finne sted."*

Dette er en beskrivelse som Østfold politidistrikt ikke kjenner seg igjen i, da det som nevnt er meget få anmeldelser fra forvaltningen for brudd på CITES-bestemmelsene, i snitt en til to årlig - de siste årene, og de sakene vi kjenner, har ikke vært ressurskrevende å etterforske.

Departementets lovforslag har en begrensning ved at det fremgår at administrativ inndragning ikke bør benyttes dersom tingen er av *"vesentlig verdi"*. Sett hen til at CITES-forskriften brukes som begrunnelse for å overføre hjemler fra politiet til forvaltningen, synes denne begrensningen noe overraskende. Man minner her om CITES-forskriftens formålsbestemmelse i § 1 som lyder: *"Formålet med denne forskriften er å begrense de skadevirkninger internasjonal handel kan ha for den fortsatte eksistens av dyre- og plantearter som er eller kan bli truet av utryddelse."*

Eksempelet som nevnes i høringsbrevet viser at det er økonomisk verdi man her sikter til, mens begrunnelsen for CITES-forskriften er å bevare det biologiske mangfoldet, slik at smugling for eksempel av truede planter eller planteekstrakter med meget lav økonomisk verdi kan ha stor betydning for det biologiske mangfoldet. Østfold politidistrikt er av den oppfatning at alle bruddene på CITES-regelverket bør forfølges strafferettslig og inndragning av beslaglagte ting er da en naturlig del av straffen etter straffeloven § 35 - nettopp fordi det anses påkrevd av hensyn til formålet med CITES, som er å verne om det biologiske mangfoldet.

Subsidiært:

Dersom departementet velger å gå videre med sitt lovendringsforslag anføres subsidiært følgende endringsforslag til nml. § 72 b (inndragning):

”Når en ting er innført, omsatt eller satt ut i miljøet i strid med bestemmelser i eller i medhold av denne lov, kan myndigheten etter loven treffe vedtak om inndragning av tingen.

Administrativ inndragning bør ikke benyttes dersom tingen er av vesentlig verdi, eller av vesentlig betydning for det biologiske mangfoldet.”

Steven Hasseldal

Saksbehandler:
Elisabeth Rastad,
politiadvokat

Høring – forslag endringer i naturmangfoldloven og viltloven

Det vises til deres email av 3. desember 2014 m/vedlegg. Fristen for uttalelser er satt til 5. januar 2015, grunnet flere forhold har vi ikke klart å overholde denne fristen.

Uttalelse fra NTPD:

NTPD registrerer at Klima- og Miljødepartementet ønsker å gi administrative myndigheter adgang til å foreta bla beslag og inndragning. Vi har for så vidt ingen merknader til at slik myndighet tildeles, men vi mener det er svært uheldig å bruke innarbeidede begreper fra strafferetten på disse beføyelsene. Dette bidrar til å skape missforståelser mht til hvilken myndighet som utøves, det er som kjent politi og påtalemyndighet som har myndighet til å foreta beslag, og inndragning er en reaksjon som kun kan ilegges ved forelegg eller dom. Vi mener det må være fullt mulig å finne andre navn på disse nye maktmidlene administrative myndigheter skal utrustes med, navn som gjør det klart at dette nettopp ikke dreier seg om beslag og inndragning i strafferettslig forstand.

Amund Sand
Politiadvokat,
Leder Økoteam NTPD

ØKOKRIM

Klima- og miljødepartementet
Postboks 813 Dep
0030 Oslo

Deres referanse:
13/4397

Vår referanse:
201300002 452

Dato:
13.01.2015

ENDRING AV NATURMANGFOLDLOVEN OG VILTLOVEN (ADMINISTRATIVT BESLAG OG INNDRAGNING)

ØKOKRIM vil i denne høring bare kommentere forslaget til nye regler i naturmangfoldloven §§ 72 a og 72 b om beslag og inndragning. De øvrige forslagene i høringsbrevet støttes av ØKOKRIM, og kommenteres ikke nærmere.

ØKOKRIM ser behovet for at forvaltningen kan ta ta besittelsen av ulovlig innførte og/eller utsatte organismer og gjenstander på naturmangfoldlovens område, for å forhindre at disse slipper ut i naturen eller omsettes i markedet, også i mindre alvorlige saker hvor det ikke åpnes straffesak. ØKOKRIM støtter likevel ikke det foreliggende forslaget til naturmangfoldloven §§ 72 a og 72 b om beslag og inndragning, fordi de foreslåtte reglene etter ØKOKRIMs syn ikke gir den beste løsningen på dette spesielle området. I naturmangfoldloven og viltloven finnes det allerede systemer man kan bygge videre på, som ivaretar de samme hensyn som beslag og inndragning, men på en enklere og mere hensiktsmessig måte.

For levende planter og dyr som kan true naturmangfoldet, gir naturmangfoldloven § 69 de nødvendige hjemler for å ivareta de relevante hensynene til naturmangfoldet. Når det gjelder ulovlig innført vilt, vil det tilhøre viltfondet, jf. viltloven § 48. For slike organismer og vilt, er det derfor ikke behov for slike regler om beslag og inndragning som foreslås.

Ordningen med Viltfondet er etter ØKOKRIMs syn en god ordning, som vil ivareta flere av de hensyn som søkes oppnådd med lovforslaget, men på en enklere måte. ØKOKRIM anbefaler derfor at departementet i stedet for de foreslåtte reglene om beslag og inndragning, vurderer å utvide ordningen med Viltfondet til å omfatte alle former for dyr og planter som er ulovlig innført eller utsatt, og flytter reglene om dette fra viltloven til naturmangfoldloven.

Nederst på side 9 og øverst på side 10 i høringsbrevet uttales at administrativ inndragning ikke «skal erstatte en påtalemessig forfølgning der påtalemessig

Postadresse
Postboks 8193 Dep
N-0034 OSLO

Besøksadresse
C.J. Hambros plass 2 B
N-0164 OSLO

Telefon/Telefaks
(+47) 23 29 10 00
(+47) 23 29 10 01

Org.nr.: 874 761 532
post.okokrim@politiet.no
www.okokrim.no

forfølgning er ønskelig, f.eks. fordi saken omfatter betydelige verdier, men være et supplerende virkemiddel». Dette kan forstås dithen at departementet mener påtalemessig forfølgning først og fremst er aktuelt der saken «omfatter betydelige verdier». I annet avsnitt på side 9 i høringsbrevet uttales at selv om en sak «av ressursmessige saker ikke kan prioriteres etterforsket, kan vektige hensyn likevel tilsi at inndragning bør finne sted. Også når det gjelder inndragning vil det for fremmede organismer være et sentralt formål å hindre at disse slipper ut i naturen med risiko for skade på det biologiske mangfoldet». Her kan høringsbrevet gi inntrykk av at dette er en sakstype som ikke skal prioriteres etterforsket dersom den økonomiske verdien er liten.

ØKOKRIM vil på denne bakgrunn særlig fremheve at den strafferettslige vurderingen av sakens alvor på miljøområdet ikke først og er fremst knyttet til økonomiske forhold og verdier, men til den miljømessige betydningen av overtredelsen. Innførsel av et enkelt eksemplar som kan medføre betydelig skade på norsk natur, for eksempel i form av smittefare, vil være alvorlig naturkriminalitet, uten hensyn til den økonomiske verdien. Se naturmangfoldloven § 75 annet ledd hvor hensynet til naturmangfoldet er fremhevet som et moment for at overtredelsen skal anses «grov». På samme måte vil innførsel av produkter av arter som er truet av utryddelse på grunn av internasjonal handel, eller som kan bli truet av utryddelse dersom den internasjonale handel ikke reguleres i tråd med CITES, være alvorlig uten hensyn til den økonomiske verdien. Når man på side 8 i høringsbrevet viser til saker om innførsel av slike souvenirer og produkter kjøpt på internett som «mindre alvorlige saker», er det derfor svært uheldig, spesielt når elfenben er nevnt i den forbindelse. ØKOKRIM anser ulovlig innførsel av elfenben som alvorlig miljøkriminalitet, fordi internasjonal handel med elfenben er i ferd med å føre til utrydding av den viltlevende afrikanske elefanten. Også forbrukeres innførsel av «souvenirer» kan derfor være miljøkriminalitet av en slik karakter at den bør forfølges strafferettslig.

Dette rettsområdet er i stadig utvikling, ikke minst gjennom de nye reglene i naturmangfoldloven kapittel IV. På dette feltet vil det være behov for prinsipielle avklaringer og videre utvikling av straffutmålingen gjennom rettspraksis i årene som kommer. ØKOKRIMs oppgave er blant annet å etterforske og iverksette saker som er av prinsipiell betydning. En relativt liten sak kan være av stor prinsipiell betydning. Det vil svekke den allmennpreventive effekten av naturmangfoldloven, dersom en i forarbeider på dette feltet fremhever bestemte former for overtredelser som «mindre alvorlige», slik det er gjort i høringsbrevet.

Når det gjelder grensen mellom hva slags saker som bør anmeldes, og hva slags saker som bør gå i straffesporet, vil også kommentere de synspunkter som fremgår av høringsbrevet nederst på side 8 i høringsbrevet, hvor det uttales: «*Mindre alvorlige saker vil gjennomgående ikke politianmeldes, da ressurs situasjonen tilsier at slike saker ikke prioriteres etterforsket*». Etter ØKOKRIMs syn er det svært uheldig dersom forvaltningens antakelser om politiets ressurs situasjon er styrende for hva som anmeldes og ikke, spesielt dersom en slik antakelse er basert på liten kunnskap om hvordan politiet prioriterer saker på miljøområdet. ØKOKRIM mottar relativt sjelden anmeldelser som gjelder ulovlig innførsel eller omsetning på naturmangfoldloven eller viltloven sitt område. Det er heller ikke ofte vi mottar henvendelser om dette fra lokale politidistrikter som ber om bistand, råd og

veiledning. Således er vårt inntrykk at det ikke er slik at forvaltningen anmelder mange saker på dette området. Et spørsmål vi har stilt oss, er hvorvidt det heller kan være slik at det er for få saker som blir anmeldt? Det hadde vært av interesse å få nærmere kartlagt og analysert hvilken praksis man har i forvaltningen når det gjelder anmeldelser på dette området, og hvilke kriterier forvaltningen da legger til grunn? ØKOKRIM vil gjerne drøfte dette temaet i et møte med departementet.

Avslutningsvis er det ØKOKRIMs anbefaling at det foreliggende forslaget til nye regler i naturmangfoldloven § 72 a og 72 b ikke gjennomføres som i forslaget, men i stedet utredes nærmere. Særlig anbefales at departementet i stedet vurderer å utvide Viltfondet til å omfatte ulovlig innførte planter samt ulovlig innførte dyr som ikke er vilt, samt organismer som er satt ut i strid med reglene naturmangfoldloven kapittel IV. ØKOKRIM kommenterer derfor ikke detaljene i forslaget til nye §§ 72 a og 72 b nærmere. En vil imidlertid nevne at en bør unngå å benytte de straffeprossessuelle begrepene «beslag» og «inndragning», i en slik administrativ sammenheng.

Med hilsen

Thomas Skjelbred
Ass. ØKOKRIM-sjef

Hans Tore Høviskeland
førstestatsadvokat

Saksbehandler: Statsadvokat Aud Ingvild Slettemoen

Kopi sendes Riksadvokaten og Politidirektoratet